czwartek, 19.01.2023

Okres zwykły w LIturgii

Okres zwykły (łac. per annum) w kościelnym roku liturgicznym obejmuje 33 lub 34 tygodnie (niedziele). Jest to najdłuższy okres w kalendarzu liturgicznym. Składa się on z dwóch części. Pierwsza z nich – rozpoczyna się w poniedziałek po święcie (niedzieli) Chrztu Pańskiego (które kończy okres Bożego Narodzenia) i trwa do wtorku przed Środą Popielcową. Druga część okresu zwykłego – zaczyna się w poniedziałek po uroczystości Zesłania Ducha Świętego (święto Matki Bożej Kościoła) i kończy się przed pierwszymi nieszporami pierwszej niedzieli Adwentu .

W obu tych fazach okres zwykły jest niejako następstwem wydarzeń zbawczych związanych z działaniem Ducha Świętego, tzn.: namaszczenia Nim Mesjasza Bożego w wodach Jordanu (chodzi o Chrzest Jezusa) i zstąpienia (zesłania) Parakleta, Pocieszyciela na wspólnotę uczniów Pańskich zjednoczonych na modlitwie z Maryją i niewiastami w Wieczerniku. Wynika z tego, że właśnie obecność Ducha Świętego, Jego oświecające i uświęcające działanie przenika w sposób tajemniczy liturgiczną drogę Kościoła poprzez całe kalendarzowe półrocze [okres zwykły]. Szczególnym Patronem tego okresu jest właśnie nasz Pocieszyciel Duch Św.

Tę obecność Ducha św. akcentował również dwuletni program duszpasterski (2017-2019) Duch, który umacnia miłość. Celem tego programu jest odkrycie Osoby Ducha Świętego, otwarcie się na Jego działanie oraz refleksja nad Sakramentem Bierzmowania i jego skutkami. Temat owego programu ilustrują słowa: Duch, który umacnia miłość, zaczerpnięte z Drugiej Modlitwy Eucharystycznej o Tajemnicy Pojednania.

„Okres zwykły" lub inaczej „okres w ciągu roku" nie jest czasem mniej świętym, czy wymagającym słabszego zaangażowania religijnego katolików, niż takie okresy, jak Adwent, Boże Narodzenie, Wielki Post czy Wielkanoc. Można jedynie wspomnieć o takiej różnicy, że w okresie zwykłym nie akcentujemy jednego aspektu tajemnicy Zbawienia (np. Bożego Narodzenia, Zmartwychwstania Chrystusa), lecz stajemy wobec „całego" misterium Zbawienia. W ciągu całego roku liturgicznego celebrujemy jedno niepodzielne misterium Chrystusa, natomiast w takich okresach jak Boże Narodzenie czy Wielkanoc – patrzymy na nie ze szczególnej perspektywy, np. w kontekście Tajemnicy Wcielenia czy Tajemnicy Zmartwychwstania. Natomiast w okresie zwykłym celebrujemy Misterium Chrystusa w „całej" jego pełni, a nie w jakimś jego aspekcie (ujęciu). W tym znaczeniu okres zwykły jest treściowo najpełniejszy. Dlatego należy zdawać sobie sprawę z pewnej umowności tej nazwy: „okres zwykły". Bo to nie jest czas kilkutygodniowej przerwy między okresem Narodzenia Pańskiego i Wielkim Postem, a potem między Wielkanocą i Adwentem, w którym nic ważnego się nie dzieje. Wprost przeciwnie: dokonuje się w okresie zwykłym za sprawą obecności Ducha św. Jego oświecające i uświęcające działanie w życiu wspólnoty Kościoła i każdego katolika.

Szczególnym przewodnikiem po tej „całości" okresu zwykłego jest Liturgia Słowa w czasie Mszy świętej. W okresie zwykłym, zwłaszcza w niedzielnych czytaniach (czytania biblijne na ten czas zawarte są w trzech tomach lekcjonarza mszalnego - t. III, IV, V), jak i w modlitwach mszalnych – ukazany jest relatywnie pełny obraz życia, działalności i nauczania Jezusa Chrystusa. Dlatego ten okres jest czasem m.in. na lepsze poznanie Chrystusa, głębsze zrozumienie mocy Jego miłości. Jest codziennym oczekiwaniem i gruntowniejszym przygotowaniem się na powtórne przyjście Zbawiciela. Czytania niedzielne i dni powszednich stanowią dwa odrębne cykle. Niedzielny fragment

Ewangelia mszy jest z Ewangelii synoptycznych (Mateusza, Marka lub Łukasza). Drugie czytanie to zawsze kolejny fragment wzięty z listów Pawłowych. Pierwsze czytanie, zaczerpnięte ze Starego Testamentu, jest związane tematycznie z Ewangelią. W dni powszednie odczytywane są również Ewangelie synoptyczne, a jako pierwsze czytanie fragmenty z różnych ksiąg Starego i Nowego Testamentu. Niedzielne czytania ułożone są w cykl trzyletni, pierwsze czytanie dni powszednich – w cykl dwuletni.

Z kolei istotnymi filarami, na których wspiera się duchowa wędrówka Kościoła w okresie zwykłym są różne uroczystości i święta. I tak w jego pierwszej fazie wspominamy m.in.: święto Nawrócenia św. Pawła Apostoła [25 stycznia], święto Ofiarowania Pańskiego [2 lutego], święto św. Cyryla i Metodego, patronów Europy [14 lutego].

Natomiast w drugiej części okresu zwykłego przeżywamy m.in.: Tajemnicę Trójcy Przenajświętszej [I niedziela po Zesłaniu Ducha św.], wielką Tajemnicę: Ciała i Krwi Pańskiej [czyli uroczystość Bożego Ciała]. „Duch, który przenika głębokości Boga samego" – pozwala nam poprzez medytację i adorację niejako „dotykać" tych misteriów, spotykać „dalekiego" Trójjedynego Boga, który staje się zarazem wstrząsająco „bliski" jako Chleb Eucharystyczny.

Ważne prawdy o swojej istocie i przeznaczeniu odkrywa Kościół w celebracji dwóch kolejnych wielkich uroczystości: Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny [15 sierpnia] oraz Wszystkich Świętych [1 listopada]. Wpatrując się w chwałę Matki Bożej Wniebowziętej i nieprzeliczonej rzeszy naszych braci i sióstr, doświadczających chwały Nieba – przypominamy sobie, w tym okresie zwykłym, m.in. w czasie wakacji i urlopów, co tak naprawdę stanowi cel naszej ziemskiej pielgrzymki wiary. Poddając się uświęcającemu działaniu Ducha Świętego, który rozlewa się obficie w Sakramentach Kościoła – pragniemy, by nasze życie stało się święte i nieskalane. I chociaż ta perspektywa wciąż jeszcze jest przed nami, z nadzieją ku niej zmierzamy.

Źródłem tej nadziei jest oczywiście nasz Zmartwychwstały Pan, którego spotykamy m.in. w każdej Eucharystii, np. podczas „małej Wielkanocy", jaką jest każda niedziela. W czasie każdej Eucharystii dokonuje się zatem nasza Pascha, podczas której: głosimy śmierć Pana, wyznajemy Jego zmartwychwstanie i oczekujemy Jego przyjścia w chwale. Uznajemy zatem Chrystusa królowanie w naszym życiu doczesnym i spodziewamy się ujrzeć Jego majestat u kresu czasu. Ostatnim więc akordem okresu zwykłego jest: uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata (ostatnia niedziela roku liturgicznego). Ta uroczystość to zapowiedź, że Ten, który do końca nas umiłował – swoim panowaniem miłości niebawem obejmie całe stworzenie.

W czasie okresu zwykłego obowiązuje zielony kolor szat liturgicznych, symbolizujący: nadzieję, życie, odrodzenie i młodość.

Ponadto okres zwykły w liturgii zaprasza nas, choćby w wakacje, w czasie urlopu do m.in. lektury Pisma Świętego, książek religijnych, do częstszej modlitwy, odprawienia rekolekcji zamkniętych, kontemplacji Boga, np. poprzez piękno przyrody. To okres, którego nie można zmarnować – bo nie ma wakacji czy urlopu, odpoczynku od Pana Boga!!! Przecież On – sam Bóg od nas nie odpoczywa. Czyż nie czuwa nad nami podczas naszych spacerów, uprawiania sportu rekreacyjnego, wędrówek na górskich szlakach, w falach morza i w czasie każdej podróży? Właśnie – w takich sytuacjach możemy dać piękne i żywe świadectwo naszej wiary, które polega na spełnianiu woli Boga i okazywaniu przynależności do Jego Kościoła w każdym miejscu i w każdym czasie.

Można więc powiedzieć, że okres zwykły – to swego rodzaju szkoła samodzielności w zakresie dawania świadectwa odnoszącego się do naszej wiary religijnej oraz naszych praktyk religijnych (np. uczestnictwa we Mszy św. w każdą niedzielę, także w okresie wakacji i urlopu). W czasie wakacyjnych wyjazdów, przebywając wśród innych ludzi i w innym otoczeniu – możemy sprawdzić naszą odwagę i męstwo w wyznawaniu naszej wiary.

Najważniejsze uroczystości i święta w Okresie Zwykłym:

I część Okresu Zwykłego:

25 stycznia – święto Nawrócenia św. Pawła Apostoła;

2 lutego – święto Ofiarowania Pańskiego;

14 lutego – św. Cyryla i Metodego, Patronów Europy;

22 lutego – Katedry św. Piotra

II część Okresu Zwykłego:

Święto Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła [poniedziałek po Zesłaniu Ducha Świętego];

Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana – [w 2023 r. – 01 czerwca];

Uroczystość Trójcy Przenajświętszej – [I Niedziela po Zesłaniu Ducha Świętego;

Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa (Boże Ciało) - czwartek po uroczystości Najświętszej Trójcy;

Uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa – [piątek po drugiej niedzieli po Zesłaniu Ducha Świętego];

24 czerwca – uroczystość Narodzenia św. Jana Chrzciciela;

29 czerwca – uroczystość świętych Apostołów Piotra i Pawła;

3 lipca – święto św. Tomasza, Apostoła;

11 lipca – święto św. Benedykta, opata, patrona Europy;

23 lipca – święto św. Brygidy, zakonnicy, patronki Europy;

25 lipca – święto św. Jakuba, Apostoła;

6 sierpnia – święto Przemienienia Pańskiego;

9 sierpnia – święto św. Teresy Benedykty od Krzyża [Edyty Stein], dziewicy i męczennicy, patronki Europy;

10 sierpnia – święto św. Wawrzyńca, diakona i męczennika;

15 sierpnia – Uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny;

24 sierpnia – święto św. Bartłomieja, Apostoła;

26 sierpnia – uroczystość Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej;

8 września – święto Narodzenia Najświętszej Maryi Panny;

14 września – święto Podwyższenia Krzyża Świętego;

18 września – święto św. Stanisława Kostki, zakonnika, patrona Polski;

21 września – święto św. Mateusza, Apostoła i Ewangelisty;

29 września – święto św. Archaniołów Michała, Gabriela i Rafała;

18 października – święto św. Łukasza, Ewangelisty;

28 października – święto św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza;

Uroczystość rocznicy poświęcenia własnego kościoła - ostatnia niedziela października;

1 listopada – Uroczystość Wszystkich Świętych;

2 listopada – wspomnienie wszystkich Wiernych Zmarłych;

9 listopada – święto rocznicy poświęcenia Bazyliki Laterańskiej;

Uroczystość Chrystusa – Króla Wszechświata ;

30 listopada – święto św. Andrzeja, Apostoła.